

декриміналізація «товарної» контрабанди в Україні є передчасною, адже накладення адміністративних стягнень на правопорушників замість притягнення їх до кримінальної відповідальності, не зупиняє їх від вчинення у майбутньому аналогічних протиправних дій.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III / *Верховна Рада України. Офіційний веб-портал*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Митний кодекс України від 13 бер. 2012 р. № 4495-VI / *Верховна Рада України. Офіційний веб-портал*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#top>.

3. Боротьба з контрабандою та порушенням митних правил / *Офіційний веб-портал Державної фіскальної служби України*. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/220909.pdf>.

4. Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання за 2018 рік. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2018.

5. Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання за 2019 рік. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2019.

УДК 343.222:343.35(043.2)

Кришевич О.В., к.ю.н., професор,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ ЩОДО ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Чинне антикорупційне законодавство України передбачає для службових осіб низку обов'язків, невиконання яких призводить до порушення порядку функціонування системи запобігання корупції та сфери службової діяльності в цілому. Передбачено суспільні відносини у сфері здійснення фінансового контролю в частині встановленого порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. 27 жовтня 2020 року КС визнав неконституційною низку положень закону «Про запобігання корупції» та кримінальну відповідальність за декларування недостовірної інформації, і це рішення викликало критику з боку міжнародних партнерів і кредиторів України. Тому 4 грудня 2020 року було прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання

функцій держави або місцевого самоврядування» [1], оскільки Законом виключено з Кримінального кодексу України статтю 3661, натомість доповнено кодекс новими статтями 3662 «Декларування недостовірної інформації». Посадовців каратимуть за приховані статки лише обсягом понад 500 неоподатковуваних мінімумів, тобто понад 1,135 мільйона гривень. Покарання за порушення на суму від 1,135 до 9,08 мільйона гривень каратимуться штрафом від 42,5 до 51 тисячі гривень, громадськими роботами від 150 до 240 годин, а також заборонаю обіймати низку посад протягом трьох років. Порушення в деклараціях на суму понад 9,08 мільйона гривень передбачає штраф від 51 до 85 тисяч, а також додається обмеження волі на термін до двох років та з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років. Термін давності для таких правопорушень – не більший за два роки від моменту їх скоєння. Також Кримінальний кодекс доповнюється статтею 366-3 «Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування». Згідно з її положеннями, умисне неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої законом «Про запобігання корупції», – карається штрафом від 2500 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 42500 до 51000 гривень) або громадськими роботами на строк від 150 до 240 годин, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років. Предметна підсудність справ передбачених статтями 3662 та 3663 КК України Вищому антикорупційному суду, а досудове розслідування кримінальних правопорушень здійснюють детективи Національного антикорупційного бюро України.

Предмет даних складів кримінальних правопорушень відноситься до категорії предметних і виступає декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, тобто офіційний електронний документ, який підтверджує певні юридичні факти, складається за встановленою Національним агентством формою, подається особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (суб'єктом декларування), та містить передбачені Законом зафіксовані за допомогою технічних засобів на офіційному веб-сайті Національного агентства відомості щодо суб'єкта декларування та членів його сім'ї. Законом передбачено чотири типи декларацій суб'єкта декларування: 1) щорічна декларація, яка подається у період з 00 годин 00 хвилин 01 січня до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року; 2) декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність,

пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, що подається не пізніше дня такого припинення; 3) декларація суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або іншу діяльність, що подається до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року. Разом із тим інформація про місце роботи (проходження служби) та займану посаду у такій декларації зазначається відповідно до місця роботи (проходження служби) та займаної посади, перебування (проходження) на яких зумовили обов'язок подання такої декларації; 4) декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад, що подається до призначення або обрання особи на посаду. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому особа подала заяву на зайняття посади (участь у конкурсі), якщо інше не передбачено законодавством, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року. Законодавством можуть передбачатися особливості щодо процедури відбору кандидатів на зайняття вакантних посад суб'єктів декларування. Наприклад, положеннями частини першої статті 25 Закону України «Про державну службу» передбачено, що особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, разом з іншими документами подає в установленому порядку до конкурсної комісії декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік. Декларація має бути подана не пізніше заяви про призначення на посаду.

НАЗК проводить повну перевірку декларацій за повний звітний період (рік) – тобто, щорічних та після звільнення. НАЗК не проводить повну перевірку декларації кандидата на посаду. Якщо ви повідомляєте про активи, набуті суб'єктом у 2020 році, такі дані можна перевірити лише після подання ним декларації вже в 2021 році. Суб'єкт має право внести зміни до декларації. Тому варто перевірити, чи справді ви переглядаєте останню подану декларацію, оскільки у Реєстрі може існувати одна або декілька виправлених. Дата та час подання декларацій вказані в Реєстрі під іменем суб'єкта декларування. Суб'єкт повинен задекларувати активи, якими володів або користувався він та/або члени його сім'ї станом на 31 грудня звітного року або протягом не менше 183 днів упродовж року. При цьому норма стосовно користування упродовж 183 днів діє лише з 2020 року та не стосується вже поданих декларацій за попередні роки.

Підводячи підсумок, можна констатувати, що ст. 366-2 КК України, що у диспозицію додано обов'язкове доведення прямого умислу на декларування недостовірної інформації. Підвищено поріг притягнення до кримінальної відповідальності, тому що раніше мова йшла про 250 і вище

прожиткових мінімумів для працездатних осіб, нова ж стаття встановлює відповідальність за декларування недостовірних відомостей, які відрізняються від достовірних на суму від 500 до 4000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (частина 1) та понад 4000 – для частини 2 ст. 366-2 КК України. Змінено санкцію статті, оскільки раніше декларування недостовірної інформації тягнуло за собою, в тому числі, і позбавлення волі, то найбільш тяжким покаранням за новою статтею стане обмеження волі (виключно за ч. 2 ст. 366-2 КК України). Частина перша встановлює більш м'які покарання: штраф або громадські роботи – це відповідь на висновки Конституційного Суду України, який вказав на неспіврозмірність тяжкості діяння та покарання за нього. Примітка до статті містить перелік суб'єктів що можуть бути притягнуті до відповідальності за цими статтями, змінилось формулювання примітки, але перелік же осіб залишився незмінним.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Закон України від 04 груд. 2020 р. № 1074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1074-20#n14>

УДК 340.П, 343.98(043.2)

Ланцедова Ю.О., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСНОВНІ ПРОТИРІЧЧЯ МІЖ ПРИНЦИПОМ ЗМАГАЛЬНОСТІ ТА ВСТАНОВЛЕННЯМ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Доктрина встановлення об'єктивної істини є актуальною для кримінального судочинства, але в рівній мірі й для будь-якого з інших видів судочинства та доказування. Встановленню істини у кримінальному доказуванні суперечить так званий принцип «змагальності», який передбачений п. 4 ч. 3 ст. 129 Конституції України [1] та ст. 22 «Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості» КПК України [2].

Кримінальний, як і будь-який інший вид судочинства або доказування – це не вид спортивного змагання. Тут не може бути переможених і переможців. Такий підхід у будь-якому випадку буде пов'язаний із істотним порушенням прав, свобод, інтересів та/або обов'язків суб'єктів цього судочинства або доказування, насамперед, потерпілого і